

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

JUNIE 2018

**GESKIEDENIS V1
ADDENDUM**

Hierdie addendum bestaan uit 8 bladsye.

VRAAG 1

SLEUTELVRAAG: HOE HET DIE KUBAANSE MISSIELKRISIS DIE KOUE OORLOGSPANNING TUSSEN DIE USSR EN DIE VSA IN DIE 1960's VERERGER?

BRON 1A

In die volgende uittreksel word die redes uiteengesit waarom die president van die USSR, Nikita Khrushchev, missiele na Kuba gestuur het.

Gedurende 'n vakansie by die Swart See in April, het Khrushchev skielik aan 'n manier gedink om sy internasionale probleme op te los. Sy plan sou die wêreld laat dink dat die Sowjetunie die kernwapen-eweknie van die VSA was met missiele, terwyl hy tyd gehad het om genoeg missiele te vervaardig om die Amerikaanse arsenaal (wapenversameling) te balanseer. Met Amerikaanse kernmissiele wat uit die NAVO-lidland, Turkye, oorkant die Swart See, op hom gemik was, het Khrushchev besluit om soortgelyke missiele in Kuba te ontplooi. Kernmissiele in Kuba sou nie slegs verhoed dat die Verenigde State die kommunistiese eiland aanval nie, maar sou ook die Amerikaners leer hoe dit voel om met nabygeleë vyandige kernwapens omring te wees.

'Waarom kan die Sowjetunie nie die reg hê om dieselfde as Amerika te doen nie?', het Khrushchev aan sy vertrouelinge gesê. Dit was 'n aanloklike plan en die Sowjet-leier het vinnig stappe gedoen om dit te implementeer. Khrushchev het besluit dat dit noodsaaklik was dat die projek heeltemal geheim gehou word. Wanneer Kuba ten volle gewapen was, sou dit te laat wees vir die Verenigde State om te reageer. Daar was andersdenkendes (rebelle) in die Sowjet-regering. Die Minister van Buitelandse Sake, Andrei Gromyko, het Khrushchev vermaan: "As ons kernmissiele in Kuba ontplooi, sal dit 'n politieke ontploffing in die Verenigde State veroorsaak". Khrushchev het nie geluister nie. Hy was oortuig van sukses, en het geweier om alternatiewe aksieplanne te oorweeg indien die VSA die missiele sou ontdek voordat dit ten volle gereed was.

[Uit *Thirteen Days/Nine Miles, The Cuban Missile Crisis*, 2000 deur N Finkelstein]

BRON 1B

Hierdie artikel fokus op die reaksie van John F. Kennedy (president van die VSA) en hoe hy die Kubaanse missielkrisis hanteer het.

Uit die *New York Times*, 23 Oktober 1962.

23 Oktober 1962

VSA stel 'n wapenblokkade in op Kuba oor bevindinge van die Offensiewe Missielbasisse – Kennedy gereed vir Sowjet-ontploffing
Spesiaal vir die *New York Times*

Washington, 22 Oktober – President Kennedy het vanaand 'n vloot- en lugkwarantyn (blokkade) ingestel op die offensiewe militêre toerusting na Kuba.

In 'n toespraak van buitengewone (ongewone) erns, het hy aan die Amerikaanse volk gesê dat die Sowjetunie, in teenstelling met sy beloftes, offensiewe (aanvals-) missiele en bomwerperbasisse in Kuba gebou het. Hy het gesê die basisse kan tot 2 000 myl kernwapens hanteer. So 'n kritieke oomblik in die Koue Oorlog was vanaand op hande. Die president het besluit om 'n direkte konfrontasie met en uitdaging aan die mag van die Sowjetunie te gee. Twee aspekte van die toespraak was opvallend. Een was om reguit daarop aan te dring dat die Sowjetunie verantwoordelik was vir die krisis. President Kennedy het Kuba en die regering van premier Fidel Castro as 'n blote pion in Moskou se hande beskou en die probleem as een met die Sowjetregering gesien ... Die president het dit duidelik gemaak dat hierdie land nie sou skroom om militêr in te gryp om, wat hy beskryf het as 'geheime, roekelose en uitdagende bedreiging vir wêreldvrede', te beëindig ... Hy het 'n beroep op premier Khrushchev gedoen om die missiele van Kuba te onttrek en so 'beweeg die wêreld terug van vernietiging'.

BRON 1C

Hierdie spotprent, geteken op 20 Oktober 1962, wys hoe Khrushchev en Kennedy in 'n spel van armdruk betrokke is.

Dit is 'n Britse politieke spotprent deur Leslie Gilbert Illingworth.

Verkry uit *Essential Modern World History* deur S. Waugh.

BRON 1D

Die volgende uittreksel is President Kennedy se antwoord op President Khrushchev se brief gedateer 27 Oktober 1962.

Ek het u brief van 26 Oktober aandagtig gelees en verwelkom u wens om 'n spoedige oplossing vir die probleem te vind. Die eerste ding wat egter gedoen moet word, is dat werk aan die aanvalsmissielbasisse in Kuba gestaak moet word en verder dat alle wapenstelsels in Kuba wat offensief gebruik word, onbruikbaar gemaak moet word volgens effektiewe Verenigde Nasies-reëlings.

... die eerste stap, laat ek dit beklemtoon, is die staking (beëindiging) van werk aan missielterreine in Kuba en maatreëls om sulke wapens buite werking te stel, volgens effektiewe internasionale waarborge. Die voortsetting van hierdie bedreiging of 'n uitrek van hierdie gesprek oor Kuba deur hierdie probleme aan breë vraagstukke van Europese en wêreldsekuriteit te koppel, sal beslis tot 'n verskerping van die omstandighede van die Kubaanse krisis lei en 'n ernstige risiko vir wêreldvrede wees. Om hierdie rede hoop ek dat ons spoedig kan saamstem ...

John F. Kennedy

[Uit *Thirteen Days, A Memoir Of The Cuban Missile Crisis* deur R Kennedy]

VRAAG 2: WAT WAS DIE REDES VIR DIE STIGTING VAN DIE SWARTMAGBEWEGING IN DIE VSA IN DIE 1960's?**BRON 2A**

Die bron verduidelik die verskillende standpunte van die Swartmagbeweging deur verskillende Afro-Amerikaners.

Sommige Afro-Amerikaners sien dit as 'n kreet teen die blankes wat al die hulpbronne in 'n oorheersende wit gemeenskap besit. Alle vorme van mag, maar veral politieke mag, lê by die blankes. Daar was sommige Afro-Amerikaners wat dit wou gebruik as 'n manier om die Afro-Amerikaners se status in die samelewing te verhef, maar het so 'n potensiele opruiende oproep laat vaar, sodra dit voorgekom het dat dit geen positiewe doel sou dien nie. Deur saam te staan, is geglo dat die Afro-Amerikaners hulself in die Amerikaanse samelewing kon verhef.

Daar was egter diegene wat geglo het dat 'Swart mag' presies dit was. Die ondersteuners van hierdie denkrigting wou hoegenaamd geen integrasie met blankes hê nie. Hulle wou 'n suiwer swart gemeenskap hê waarin blankes nie toegelaat word om te oortree nie. Die hele teorie van rasse-integrasie is verwerp. Malcolm X en Stokely Carmichael het geglo in hierdie benadering. 'Swart mag' was gesien as 'n manier om 'Swart trots' en die Afro-Amerikaanse kultuur te laat herleef, het Carmichael in 1966 gesê.

[Uit <http://www.historylearningsite.co.uk/the-civil-rights-movement-in-america-1945-to-1968/black-power/>. Toegang op 24 April 2017 verkry.]

BRON 2B

Die volgende bron verduidelik Malcolm X se standpunt oor geweld.

Omdat selfbehoud die eerste wet van die natuur is, handhaaf ons dat die Afro-Amerikaners die reg tot selfverdediging het. Die grondwet van die VSA erken die reg van elke burger om wapens te dra. En as Amerikaners sal ons nie 'n enkele reg opgee wat volgens die grondwet gewaarborg is nie.

Die geskiedenis van ongepubliseerde geweld teen ons mense dui duidelik aan dat ons bereid moet wees om onself te verdedig of ons sal voortgaan om weerlose mense te wees en aan die genade van 'n gewetenlose en rassistiese skare oorgelaat word.

Ons beweer dat in die gebiede waar die regering onbekwaam of onwillig is om die lewens en eiendom van ons mense te beskerm, dat ons mense binne hul reg is om hulself te beskerm deur maniere wat nodig is. 'n Man met 'n geweer of 'n kerie kan slegs gestop word deur 'n persoon wat homself met 'n geweer of 'n kerie verdedig.

Taktiek wat alleen op moraliteit gebaseer is, kan alleenlik slaag wanneer jy te doen het met basiese morele mense of 'n morele stelsel. 'n Mens of stelsel wat teen 'n ander se kleur is kan nie moreel wees nie. Dit is die plig van elke Afro-Amerikaanse gemeenskap in hierdie land om sy mense teen massamoordenaars, bomwerpers, ophangers ('lynchers'), gesellaars, wreedaards en uitbuiters te beskerm.

[Uit http://digitalhistory.uh.edu/teachers/lesson_plans/pdfs/unit11_6.pdf/. Toegang op 24 April 2017 verkry.]

BRON 2C

Die slagspreuk van 'Swartmag' is deur die Afro-Amerikaners van bykans elke oortuiging aangeneem. Rewolusionêres het dit gebruik om guerrilla oorlogvoering te verkondig; liberales om hervorming te eis; konserwatiewes om selfhelp te eis. Vir baie mense wat dit aangeneem het, het die frase selftrots beteken. 'Sê dit hardop – ek is swart en is trots', is deur die soulsanger James Brown gesing, en 'n generasie van Afro-Amerikaners het bevestig dat 'swart mooi' is. Die jong swartes het velbleikmiddels en gladstrykprodukte vir die hare verwerp, *[wat gebruikers meer soos wittes laat lyk]*, dashikis (barette) en Afro-haarstyle gedra, na soulmusiek geluister, sielskos geëet, en swart studieprogramme by kolleges ingestel. Swartmag het daarop aangedring dat Afro-Amerikaners hul eie kultuur vorm en hul eie lotsbestemming definieer.

Swart mag het swart trots gevier ... en die belangrikheid van selfbepaling soos geen massabeweging voorheen gedoen het nie ... soos nooit tevore het Afro-Amerikaners.... Hul kinders Islamitiese name gegee ...' Ek mag hoop verloor het', het SCLC leier Jesse Jackson studente agter hom aan laat herhaal, 'maar ek is iemand ... ek is swart ... mooi ... trots ... ek moet gerespekteer word'.

[Uit *The Enduring Vision; A History of the American People*, deur Boyer et al.]

BRON 2D

Hierdie foto toon hoe die Black Panthers wag staan buite die verhoor van twee van hul leiers, Bobby Seale en Huey Newton. Die Amerikaanse Grondwet beskerm die regte van sy burgers om wapens te dra en hulle het gevoel dat hulle nodig het om hulself teen wit rassiste te beskerm.

[Uit *History of the United States*, deur B. Clark]

ERKENNING

Visuele bronne en ander historiese bewyse is uit die volgende geneem:

N Finkelstein, *Thirteen Days/Nine Miles, The Cuban Missile Crisis*, 2000

Boyer et al, 1989. *A History of the American People* (Oxford University Press, New York)

Clark, B. 1988. *History of the United States* (Oxford University Press)

<http://www.historylearningsite.co.uk/the-civil-rights-movement-in-america-1945-to-1968/black-power/>.

http://www.digitalhistory.uh.edu/teachers/lesson_plans/pdfs/unit11_6.pdf/